

[Hans Thyge Jacobsen.]

den Stund Nørrejylland til Kolding Aa fra Arilds Tid har udgjort en organisk administrativ Enhed, og dette har givet sig et fuldgyldigt Udtryk i Arkivalierne. Man kan ikke her skære ind uden at øve Vold paa Arkivet, thi de underordnede Myndigheders Arkiver, altsaa Præsternes, Provsternes, Underretternes, Amternes, Magistraternes, kan ikke med Held benyttes af Forskerne uden stadig Jævnføring med de overordnede Myndigheders Arkivalier, altsaa Biskoppernes, Stiftsøvrighedernes, Stiftamtnernes og Landstingets, navnlig Viborg Landstings.

Godsarkiverne, der er yderst mangelfuldt bevaret, suppleredes ved Landstingets Arkiv, hvor der var Tinglæsningscentral for alt ufrigt Jordegods for hele Nørrejylland. Svigter et Præste- eller Provstearkiv — og hvor mange gør ikke det, Provstearkiverne har lidt meget, fordi de var ambulante, og baade disse og Præstearkiverne har lidt meget ved de hyppige Præstegaardsbrande —, maa Bispe- og Stiftsøvrighedsarkiverne supplere. Kan en Fæstejendom ikke følges i Godsets Fæsteprotokoller, fordi de er gaaet tabt, maa man følge selve Godsets Overdragelser og Pantsættelser, hvori Fæsterne jo nævnes, og disse findes ved Landstinget.

Man hindrer derfor kun Forskningen ved at skille de to Amter ud fra Nørrejylland. Man umuliggør det saavel for Forskerne som for Embedsmændene at løse de historiske Opgaver uden idelige Rejser mellem det sydjydske og det nørrejydske Arkiv — og alt dette kun med det Formaal for Øje at aflaste Arkivet i Viborg.

Jeg skal endelig gøre opmærksom paa, at en saadan, altsaa fordømmelig Aflastning, ikke vil kunne bringe det til mere end 800—900 Hyldemeters Frigørelse i Viborg Arkiv; og da man under de allerede eksisterende Forhold har Brug for mindst 8 000 nye Hyldemeter, kan enhver indse, at Aflastningen ikke vil have nogen som helst reel Betydning.

Jeg ønsker til Slut at fremsætte et Par kirkepolitiske Bemærkninger. Jeg havde egentlig haft til Hensigt at rette en Henvendelse til den højtærede Kirkeminister, foranlediget af den senere Tids stærke Uro omkring den danske Diakonissestiftelse. Naar jeg alligevel vil unnlade dette, skyldes det ikke hverken den ene eller den anden mere eller mindre stiftsprovstelige Anmodning derom, men det skyldes udelukkende den Omstændighed, at saavel Biskop Osten-

feld som Biskop Gøtzsche i Gaar har henvendt sig til mig og overfor mig udtalt som deres Overbevisning, at Formaal, som Biskopperne og jeg i lige Maade ønsker fremmet, eventuelt vil kunne modvirkes af en fornyet Omtale og en Omtale fra dette Sted af den paagældende Affære paa Diakonissestiftelsen.

Da jeg nu under hele den hidtil forløbne Del af denne Sag har gjort Anskuelse gældende paa Linie med de to Biskopper, ønsker jeg ikke at rette nogen Henvendelse til den højtærede Kirkeminister angaaende denne Sag. Men det skyldes udelukkende den af mig nu anførte Grund, den og ingen anden, hvilket jeg til forskellige Sider beder bemærket.

Jeg har for øvrigt Lyst til at sige om de kirkepolitiske Forhold, at jeg fuldt ud staar paa det Standpunkt, som mit Parti gennem mange Aar har hævdet; jeg er fuldt ud enig med mit Parti om Ønskeligheden af en større Selvstændiggørelse af den danske Folkekirke i dens Forhold til Staten; men jeg understreger, at denne Opfattelse, efter min Mening i det mindste, ønsker at bevare vor nuværende Folkekirke intakt.

Heri ligger dette, at den til sin Tid saaledes selvstændiggjorte Folkekirke maa have en Styrelse, som bliver til paa Grundlag af de nuværende folkekirkelige Organer, hvoraf de af Folkekirkens Medlemmer valgte Menighedsraad er de vigtigste. Heri ligger ogsaa dette, at den til sin Tid selvstændiggjorte, i større eller mindre Grad selvstændiggjorte, Folkekirkens Styrelse ikke skal blive til paa Grundlag af de ved forskellige Forhold mere eller mindre afgrænsede, mere eller mindre private kristelige Institutioner. Dette først og fremmest af Hensyn til den levende og arbejdende Menighed i vort Folk, fra hvilken saavel Livet som Arbejdet hurtigt vil vige, om man skal til at regere i Stedet for at tjene, dernæst ogsaa af Hensyn til den altid ikke blot ønskelige, men nødvendige Rummelighed i en Kirke, som virkelig skal være en Folkekirke.

Det er min Grundopfattelse, som jeg til ingen Tid kan vige blot antydningssvis bort fra, at den Folkekirke, som fra Ansgars Dage indtil i Dag var i Stand til at være en virkelig Folkekirke for det danske Folk, ikke ved nogen som helst Lovgivningsforanstaltning, som vi her maatte kunne blive enige om, maa slaas ud af sin aartusindgamle Bane til lige Skade for Kirken og for Folket. Men vi maa ved enhver Lovgivningsforanstaltning, som vi her gaar